

МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ ВІДДІЛУ ОСВІТИ
ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКОЇ РАЙДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ЛЬОТНИЧІВСЬКИЙ НВК «ЗОШ І -ІІІ СТ.-ДИТЯЧИЙ САДОК»

Корекційно-розвивальна програма

«ВЕСЕЛКА»

Розробила практичний психолог:
Михайлова О.Є.

2014 рік

Пояснювальна записка.

Дана корекційно-розвивальна програма необхідна в умовах реальної сучасної освіти роботи з дітьми, що мають ЗПР.

Оскільки у дітей з труднощами у навчанні спостерігаються розбіжності сензитивних періодів розвитку психічних функцій по їх відношенню до віку дитини, то при створенні даної програми та розробці занять були враховані групи порушень пізнавальної сфери у дітей з ЗПР та був використаний принцип компенсації недостатнього розвитку якостей, здібностей і функцій .

Метою програми є: психодіагностика регуляторно-когнітивної структури побудови учнями вербально-понятійної навчальної діяльності та активізація розумової діяльності дітей з ЗПР.

Для цього були використані наступні методи:

Метод корекції аналітико-синтетичної діяльності.

Метод корекції концентрації уваги.

Метод корекції сприйняття.

Увага дітей з ЗПР характеризується нестійкістю, низькою сконцентрованістю на об'єкті.

Особливості сприйняття:

- Важко дається впізнавання предметів, що знаходяться в незвичному ракурсі або представлені у контурних, схематичних зображеннях.
- Уповільнений процес переробки інформації, яка надходить через органи чуття, особливо відзначається недостатність просторового сприйняття, яке формується в процесі діяльності багатьох аналізаторів (страх).

Мислення: знижено рівень пізнавальної активності, вони «не чомучки». У них немає готовності до вирішення пізнавальних завдань, немає особливої зосередженості та зібраності. Немає готовності до інтелектуального зусилля.

Пам'ять порушена і недостатньо продуктивна.

Корекційний вплив має будуватися з урахуванням психологічних особливостей дітей з ЗПР певної вікової групи. При роботі необхідно враховувати такі особливості:

- 1) нестійкість і незрілість емоційної сфери;
- 2) виснаженість і, як наслідок, низьку працездатність;
- 3) зміни в темпі формування вищих психічних функцій (опосередковане і довільне запам'ятовування, узагальнюючі функції образного мислення і логічного мислення) .

Пропоновані в даній програмі завдання згруповані по блоках, кожен з яких має свою переважно корекційну спрямованість. Програма розрахована на 30 занять (1 раз на тиждень). Тривалість занять 20 - 25 хвилин. Заняття можуть проводитися як індивідуально, так і в групі. Початку корекційних занять передуює проведення психодіагностичного дослідження розумових і мнемічних особливостей. Для психологічної діагностики регуляторно-когнітивної структури побудови учнями вербально-понятійної навчальної діяльності використовується методика «Виявлення розвитку словесно-логічного мислення» Е Ф. Замбацявичене, яка складається з чотирьох субтестів та шкала розумового розвитку А. Біне - Т. Сімона. Кожен з субтестів проводиться на окремому занятті. Ці 5 субтестів і є першим блоком даної програми. Наступний, другий блок - програма активізації розумової діяльності дітей.

Тематичне планування занять.

Тема	Зміст	Кількість годин
Психодіагностика регуляторно-когнітивної структури побудови учнями вербально-понятійної навчальної діяльності	Субтест 1. Шкала розумового розвитку А. Біне - Т. Сімона.	1
	Субтест 2 Виявляє здатність аналізувати і усвідомлювати факти дійсності, здійснювати логічний вибір на основі індуктивного мислення.	1

	Субтест 3.Виявляє сформованість класифікаційних умінь, здатність до абстрагування.	1
	Субтест 4. Виявляє рівень здатності мислити за аналогією.	1
	Субтест 5.Виявляє рівень розвитку здатності до узагальнення, формування понять.	1
Програма активізації розумової діяльності дітей	Тема 1. Розвиток здатності порівняння.	2
	Тема 2. Розвиток зосередженості і концентрації уваги.	2
	Тема 3.Розвиток логічного мислення.	4
	Тема 4. Розвиток просторового і конструктивного мислення. Концентрація уваги, кмітливості.	4
	Тема 5. Виявлення характеру логічних зв'язків і відносин між поняттями	4
	Тема 6. Розвиток творчого мислення. Розвиток здатності оперувати глуздом.	4
	Тема 7. Розвиток здібностей порівняння та узагальнення.	2
	Тема 8. Активізація самостійної пізнавальної активності дітей.	2
	Тема 9. Психодіагностичне дослідження рівня сформованості логічного мислення, узагальнюючої функції мислення, опосередкованого-безпосереднього запам'ятовування.	1

Передбачувані результати:

1. Розвиток навичок порівняння та узагальнення.
2. Розвиток навичок самопізнання, самоконтролю, самопідтримки.
3. Розвиток логічного, творчого мислення.
4. Розвиток пізнавальних процесів.
5. Активізація самостійної пізнавальної активності дітей.

Література:

1. Інтелектуальні здібності дитини. Київ «Мікрос - СВС» 2003
2. Психологічна діагностика мислення, інтелекту, креативності дитини. Київ «Мікрос - СВС» 2003
3. Мамайчук І.І. Психологічна допомога дітям з проблемами в розвитку. - СПб: Мова, 2001 ..
- 4.. Лапшин В.А., Пузанов Б.П. Основи дефектології: Навч. посібник для студентів пед. інститутів. -М.: Просвещение, 1991.
5. Виноградова Н. «Кращі тести на розвиток творчих здібностей» М. «АСТ-ПРЕСС» 1999 р.
6. Психологічне обстеження дітей: Навчально-метод. посібник / Сост. Маруге Е.В.,
7. С. Коробко, О. Коробко «Робота психолога з молодшими школярами», київ,2006

Тема: Розвиток здатності порівняння .

Заняття 1.

Мета: Розвиток здатності порівнювати предмети.

Обладнання: кольорові олівці, монети різного номіналу, кубики, коробочки однакового розміру, але різної ваги, книжки різного формату, папір для малювання, картки із зображенням предметів.

Хід роботи:

Вправа 1.(5 хв.) Виконується комплекс вправ кінезіологічної пальчикової гімнастики. **Вправи:** «кілечко»(по черзі прикладаємо великий палець до всіх інших пальців, утворюючи кілечко, спочатку в прямому порядку, а потім в зворотному), «кулак – ребро – долоня» (спочатку кладемо руки на стіл, коли пальці згорнуті кулак,потім ставимо на ребро долоні, потім долонею донизу), «лезгинка» (робимо рухи руками, як при танцюванні «лезгинки»), «дзеркальне малювання» (беремо олівці в обидві руки і намагаємося намалювати якісь елементарні фігури у дзеркальному відображенні), «вухо – ніс» (беремося однією рукою за вухо, іншою – за ніс, плескаємо в долоні і міняємо руки місцями).

Вправа 2. (6 хв.)Визначення якісних характеристик предметів. Дитині пропонується ряд предметів. Наприклад: кольорові олівці, монети, книжки, кубики тощо. Визначаються якісні характеристики цих предметів (величина, форма, вага, температура на дотик, номінал монет і тд.) Потім пропонується порівняти предмети одного ряду – знайти, що між ними спільного та відмінного.

Вправа 3. (6 хв.) Порівняння предметів. Дитині пропонуються малюнки, на яких зображені предмети одного ряду, що мають різні характеристики: великі і маленькі тварини, будиночки, геометричні фігури тощо. Потрібно об'єднати їх за групами і порівняти.

Вправа 4. (10 хв.) Потрібно намалювати предмети з різними якісними характеристиками:

великі – маленькі;

холодні – теплі – гарячі;

пухнасті – колючі;

світлі – темні і т д.

Підведення підсумків заняття. (3 хв.)

Заняття 2.

Мета: Розвиток здатності порівнювати абстрактні поняття.

Обладнання: малюнки, на яких зображені пори року, текст казки «Бабина дочка і дідова дочка».

Хід роботи:

Вправа 1. (5 хв.) Виконується комплекс вправ кінезіологічної пальчикової гімнастики.

Вправа 2. (7 хв.) Дитині пропонується 4 малюнки, на яких зображені пори року. Потрібно описати зображене на малюнках і порівняти.

Вправа 3. (15 хв.) Читаємо українську народну казку. «Бабина дочка та дідова дочка». Порівнюємо людські якості на прикладі дійових осіб казки:

добрий – злий;

хороший поганий;

лагідний - суворий і тд.

Підведення підсумків заняття 3 хв.

Тема: Розвиток зосередженості та концентрації уваги.

Заняття 1.

Мета: розвиток зосередженості і концентрації уваги, розвиток довільності уваги, розвиток сенсорної уваги.

Обладнання: кліше малюнка, на якому хаотично розміщені цифри, але якщо їх з'єднати по порядку, вийде малюнок, (див. додатки) картки «Знайди 10 відмінностей» (див. додатки).

Хід роботи:

Вправа 1.(5 хв.) Виконується комплекс вправ кінезіологічної пальчикової гімнастики.

Вправа 2. (6 хв.) «У магазині дзеркал» «Зараз я розповім тобі історію про мавпочку. Уяви собі, що ти потрапив до магазину, де стоїть багато великих дзеркал. Туди увійшов чоловік, на плечі у нього сиділа мавпочка. Вона побачила себе в дзеркалах, подумала, що це інші мавпочки і почала корчити їм мордочки. Мавпочки у відповідь скорчили їй такі самі мордочки. Мавпочка показала їм кулака, і їй у дзеркалі також показали кулаки. Вона тупнула ногою, і всі тупнули. Що не робила мавпочка. Всі точно повторювали її рухи.» Починаємо гру: Я буду показувати рухи, а ти дзеркально повторювати.

Вправа 3. (8 хв.) Завдання по картках. Дитині пропонується готове кліше на якому у хаотичному порядку написані цифри. Потрібно з'єднати ці цифри по порядку, тоді вийде певний малюнок. Наприклад: кіт.

Вправа 4. (8 хв.) «Знайди відмінності». Дитині пропонується два на перший погляд однакових малюнки, але між ними потрібно знайти 10 відмінностей.

Підведення підсумків заняття. (3 хв.)

Заняття 2.

Мета: Розвиток зосередженості та концентрації уваги. Розвиток довільності уваги, розвиток сенсорної уваги.

Обладнання: кліше малюнка, розбитого на чорно-білі пазли (див. додатки). Якщо їх розфарбувати за інструкцією, вийде букет квітів, чорно-білий сюжетний малюнок «Джунглі»

Хід роботи:

Вправа 1. (5 хв.) Виконується комплекс вправ кінезіологічної пальчикової гімнастики.

Вправа 2. (6 хв.) «Слухай команду». Дитина повинна виконувати рухи, відповідно до команд дорослого, вимовлених пошепки. Команди даються тільки на виконання спокійних рухів. Наприклад: присісти, нахилитися вперед, витягнути руки вперед, зігнути праву ногу в коліні, розвести руки в боки тощо.

Вправа 3.(11 хв.) Дитині пропонується готове кліше: малюнок розбитий на чорно-білі пазли, які пронумеровані . Що зображено га малюнку – не

зрозуміло. Але якщо розфарбувати зі інструкцією (за кожним числом закріплено якийсь колір) утворюється букет квітів.

Вправа 4.(7 хв.) Дитині пропонується чорно-білий сюжетний малюнок «Джунглі». Завдання: розфарбувати хижих звірів червоним кольором, птахів – синім, комах – зеленим.

Підведення підсумків заняття. (3 хв.)

Тема: Розвиток логічного мислення.

Заняття 1.

Мета: Розвиток логічного мислення. Розвиток понятійного мислення.

Обладнання: малюнок птахів, що «переплутали» хвости (див. додатки), картка з рядами слів, ручка.

Хід роботи.

Вправа 1. (5 хв.) Виконується комплекс вправ кінезіологічної пальчикової гімнастики

Вправа 2. (5 хв.)Вправа за карткою. Птахи «переплутали» хвости. Потрібно визначити: який хвіст кому належить.

Вправа 3. (11 хв.)«Знайди недоречності».Дитині потрібно знайти недоречності в тексті. Наприклад: Прийшла зима. Почало припікати сонечко. Весело защебетали пташки на снігових кучугурах. На плодових деревах дозрівали соковиті плоди: на яблуках – лимони, на вишнях – груші, на абрикосі - горіхи. Зашелестіли листям ялини. На їхніх гілках вже порозцвітали красиві червоні квіти, а це означає, що скоро перше червня – Новий рік!

Вправа 4. (6 хв.)«Назви слово». Учню зачитуються кілька рядів з п'яти слів, у кожному з яких потрібно знайти слово, що не підходить до інших за змістом.

- малина, полуниця, яблуко, суниця, чорниця;
- ручка, папір, фломастер, пензлик, олівець;
- метелик, джміль, бабака, мураха, муха;
- борщ, суп, салат, каша, тарілка;
- жовтий, червоний, синій, білий, гарячий.

Підведення підсумків заняття. (3хв)

Заняття 2.

Мета: Розвиток логічного мислення. Розвиток вербального мислення.

Обладнання: смужки паперу, ручка, шість карток із взаємопов'язаними сюжетними малюнками (див. додатки) .

Хід роботи:

Вправа 1.(5 хв.) Виконується комплекс вправ кінезіологічної пальчикової гімнастики.

Вправа 2 (8 хв.)«Підбери загальне поняття» Учні пропонуються смужки паперу, на яких червоним кольором написано по одному слову. Дитині потрібно дібрати кілька слів, що мають відношення до першого і записати на смужці. Наприклад:

ВЕСНА – пора року, сонячна погода, відлига, пролісок.

НІЧ – темрява, сон, місяць.

БЕРЕЗА – дерево, брунька, рослина, сік, біла кора.

МАТЕМАТИКА – урок, число, додавання, підручник.

Вправа 3. (10 хв.)«Прислів'я» . Потрібно своїми словами пояснити значення прислів'я:

«Друг пізнається в біді».

«Не кажи: «Гоп!» , доки не перестрибнеш».

«Любиш кататися, люби і санчата возити».

«Не май сто гривень, а май сто друзів».

«Язик до Києва доведе».

«Хоче і рибку з'їсти, і рук не замочити».

Вправа 4. (4 хв.)Завдання з картками. Потрібно розкласти картки з сюжетними малюнками так, щоб за ними можна було скласти логічно завершену розповідь.

Підведення підсумків заняття.(3 хв.)

Заняття 3.

Мета: Розвиток логічного мислення, розвиток наочно-образного мислення, розвиток вербального мислення.

Обладнання: Малюнок, на якому зображені дикі тварини, африканські та ті, що живуть в Україні (див. додатки), папір, ручка.

Хід роботи:

Вправа 1. (5 хв.): Виконується комплекс вправ кінезіологічної пальчикової гімнастики.

Вправа 2. (9 хв.). «Продовж речення».

- мама прийшла втомлена з роботи і я .....
- Молодша сестричка сумує і я.....
- Квітка у вазоні опустила листочки і я.....
- Друг захворів і я.....
- У сестрички не виходить задача і я.....
- Сіреньке кошенятко загубилося і я.....
- Дівчинка плаче і я.....

Вправа 3. (8 хв.) «Що зробив Івасик?»

- Івасику потрібно терміново звернутися до вчительки, а вона розмовляє з татом Сергійка. Івасик.....
- Івасик у дверях зіткнувся з Оленкою. Хлопчик.....
- У коридорі на перерві зіштовхнулися наш Івасик і першокласник Тарасик. Що зробив наш Івасик? Чому?

Вправа 4. (5 хв.) Завдання за малюнком. Дитині пропонується малюнок, на якому зображені тварини. Пояснення: Африканські тварини зібралися на святкування карнавалу «Макабо». На свято приїхав почесний гість Дитині пропонується визначити, хто ж з тварин є гостем? Також дитина може скласти за малюнком ланцюжок так, щоб істинними були такі твердження

- у цьому ланцюжку перша і остання тварини однакові;
- остання тварина у цьому ланцюжку – жираф
- у цьому ланцюжку п'ята тварина з кінця – слон.

Підведення підсумків заняття. (3 хв.)

Заняття 4.

Мета: розвиток логічного мислення, розвиток наочно-образного мислення, розвиток вербального мислення.

Обладнання: сюжетний чорно-білий малюнок: тварина на лісовій галявині, на якому деякі елементи зображені контуром (див. додатки), кольорові олівці.

Хід роботи:

Вправа 1. (5 хв.) Виконується комплекс вправ кінезіологічної пальчикової гімнастики.

Вправа 2. (10 хв.) Назви одним словом:

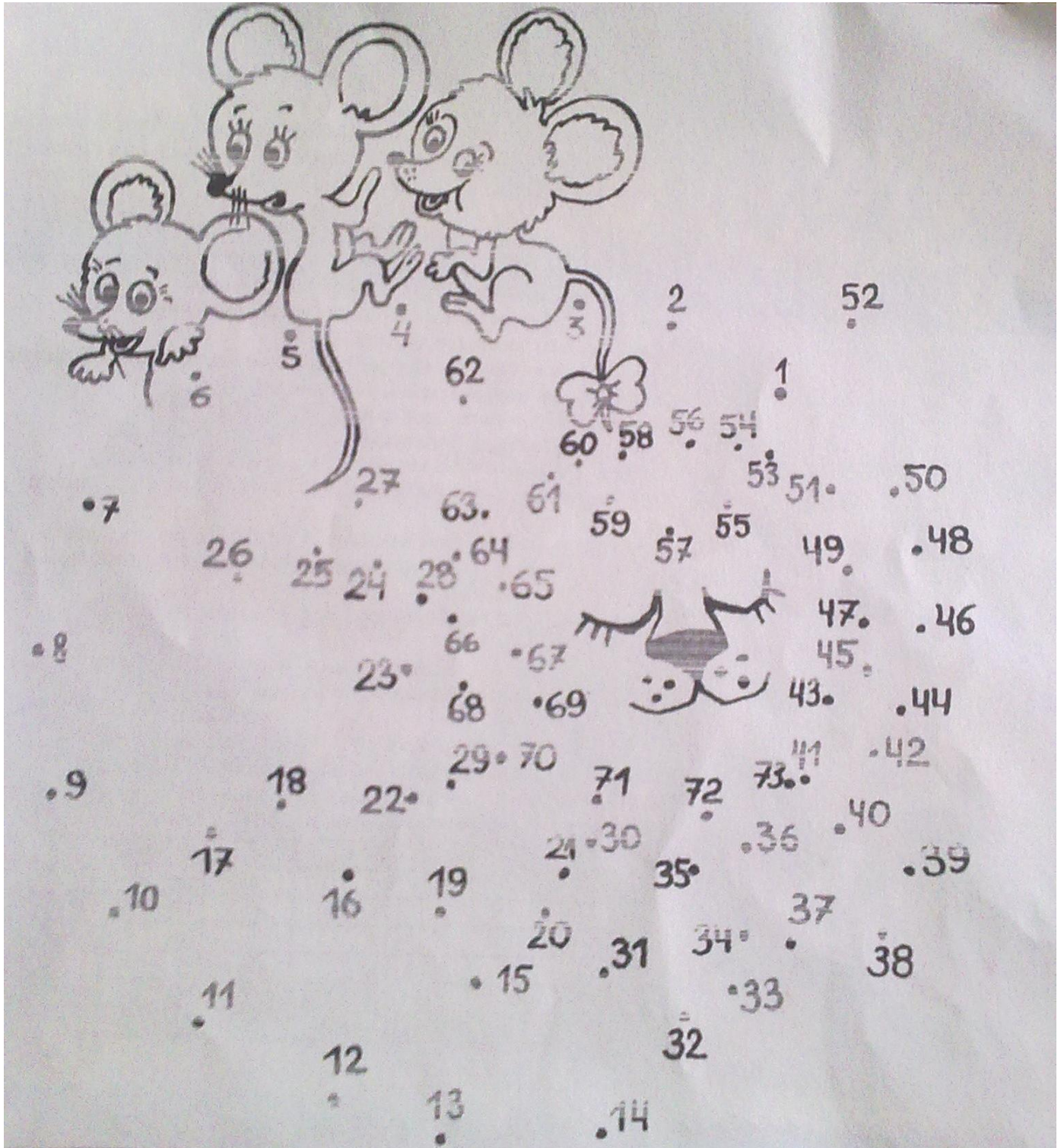
- Стіл, стілець, шафа. Що в них спільного? Які предмети ще можна віднести до меблів?
- Каструля, тарілка, чайник. Що в них спільного? Де вони використовуються? Які предмети ще можна віднести до посуду?
- Ромашка, тюльпан, троянда. Що в них спільного? Які квіти ти можеш назвати ще?

Вправа 3. (12 хв.) Завдання за малюнком. Дитині пропонується чорно-білий сюжетний малюнок, на якому деякі предмети зображені контуром. Пояснення: зайчик-пострибайчик біг лісом. Його побачила білочка. «Що трапилося, вуханю, куди ти біжиш?» - спитала вона.

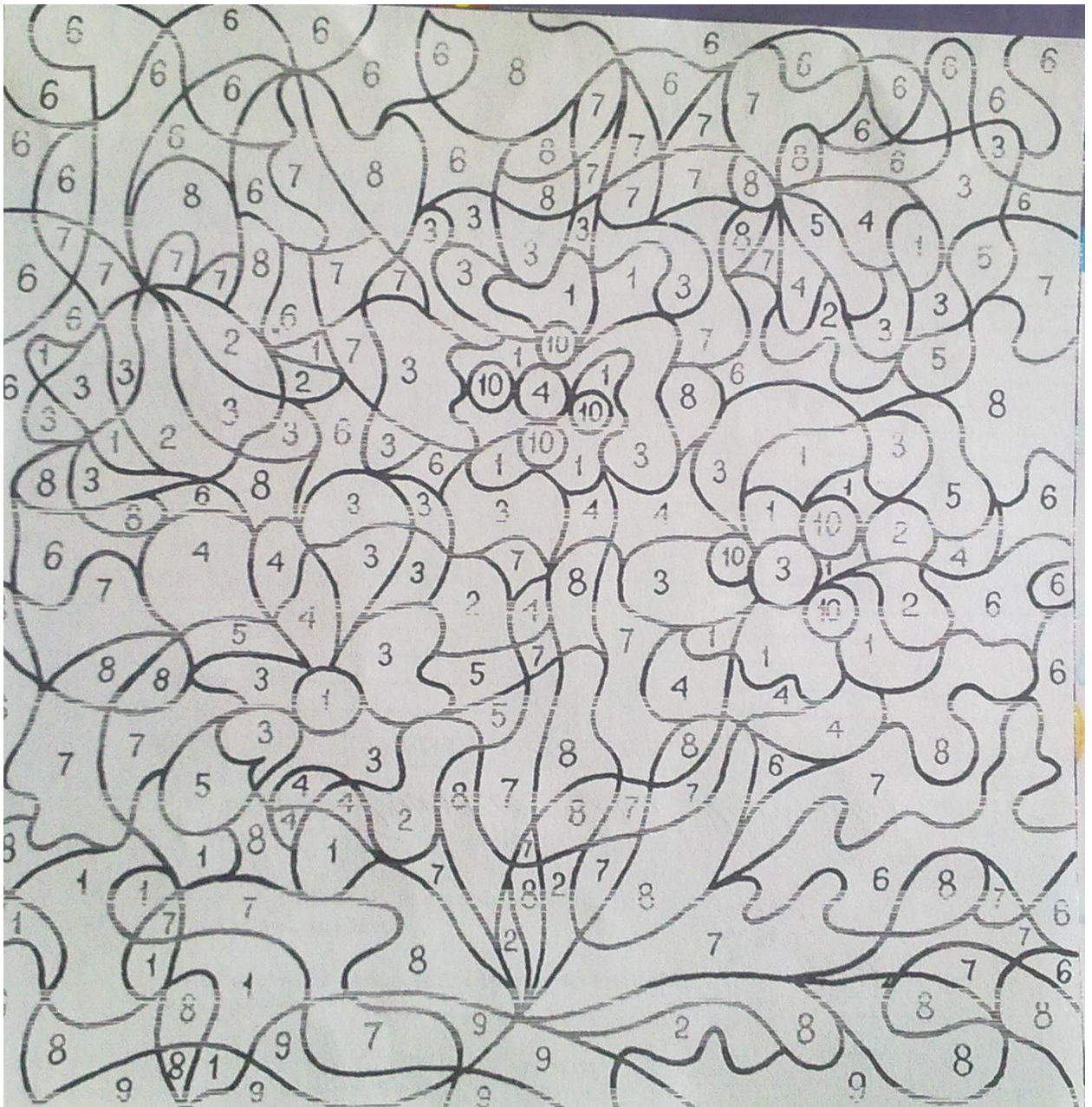
«Стомився я, - відповів зайчик, - весь час тікаю від вовка. Вже й зима прийшла... Шубу змінив... Був сірим, а став білим. А вовк сміється і говорить, що сліди ні білі, ні сірі, а заячі...» Білка задумалася і сказала... Що запропонувала білка? Дитині пропонується обвести зображення по контуру і розфарбувати.

Підведення підсумків заняття. (3 хв.)

Додатки:

Розфарбуй за інструкцією

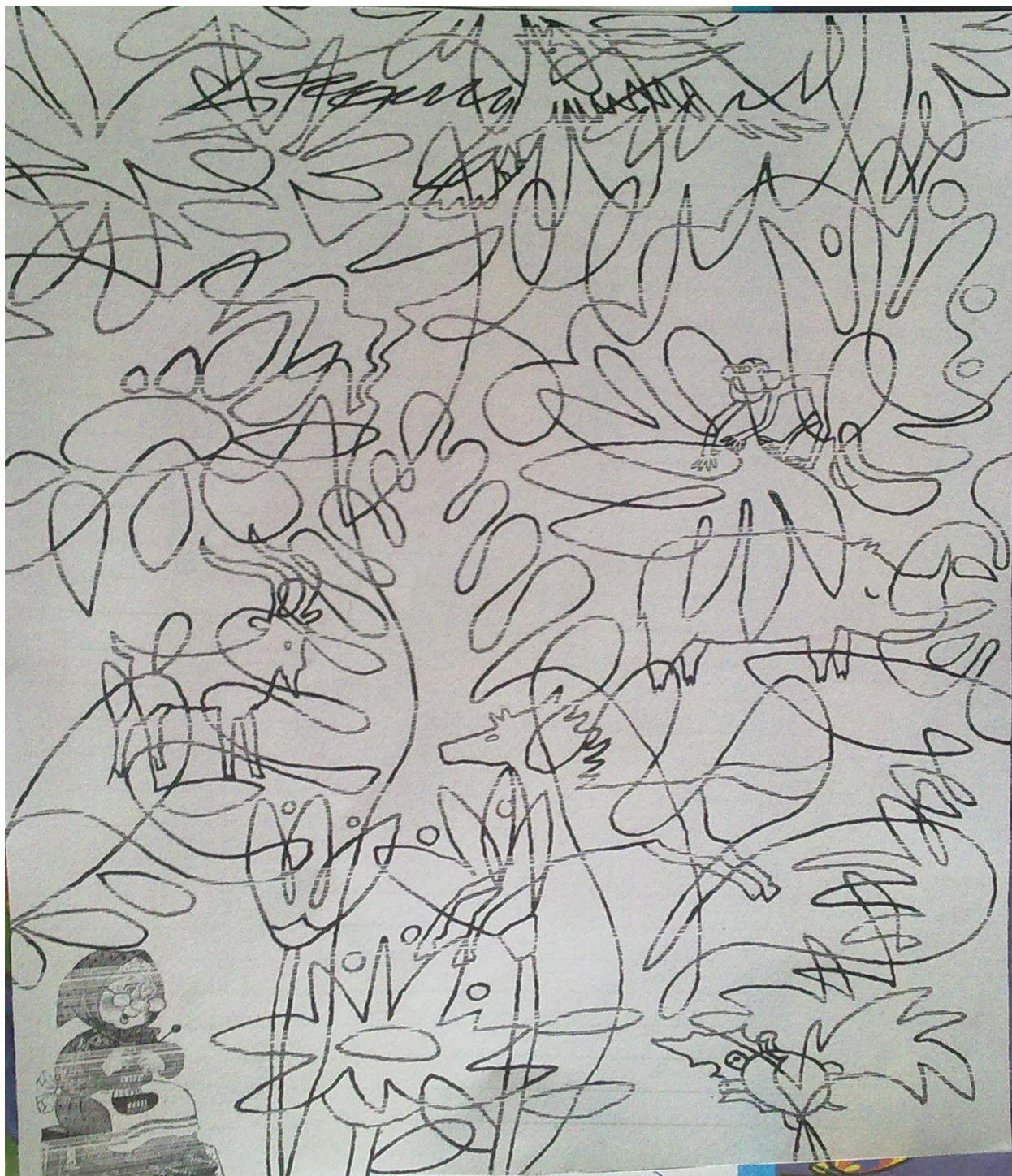

1 – жовтий
2 – оранжевий
3 – червоний
4 - фіолетовий

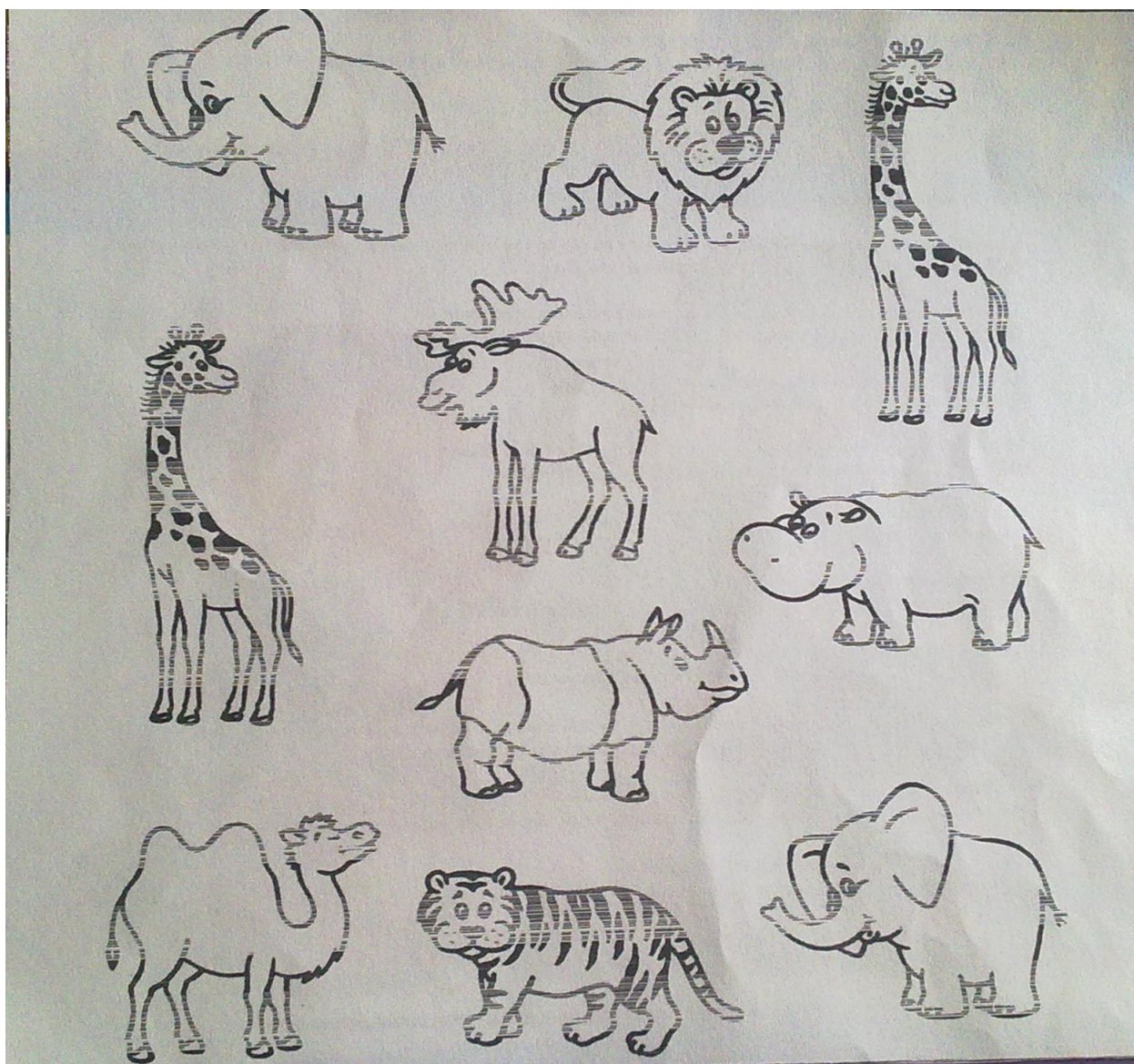
5 – синій
6 – голубий
7 – зелений

8 – темно-зелений
9 – коричневий
10 – чорний

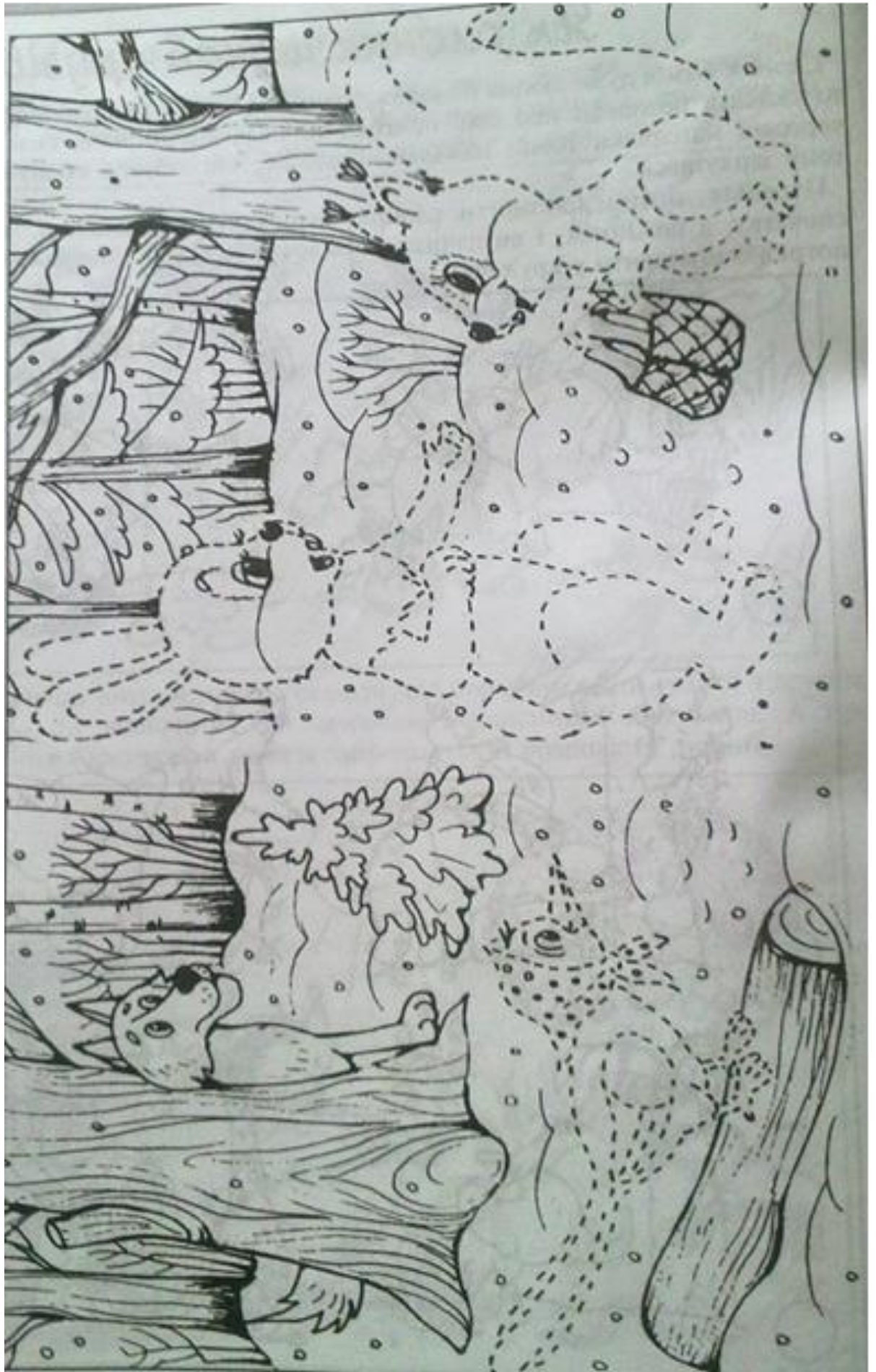
«Джунглі»

Карнавал «Макабо»

Склади картинки по-порядку, щоб вийшло логічно завершене оповідання

Крылья, Ноги...
Главное — ХВОСТ!

Найди птицам их
настоящие хвосты.

Знайдіть 10 відмінностей

